

ODNOS OPSEGA I PROMJERA KRUGA – Radni listić 1.

U skupini što preciznije izmjerite dobivene predmete kružnog oblika i popunite tablicu.

Tablica za rezultate mjerenja

PROMJER KRUGA d (u mm)	OPSEG KRUGA o (u mm)	$d + o$ (u mm)	$o - d$ (u mm)	$o \cdot d$ (u mm ²)	$o : d$ (na jednu decimalu)

ODNOS OPSEGA I PROMJERA KRUGA – Arhimedova metoda mjerenjem.

U tablicu unesi izmjereni promjer kružnice i duljine stranica tog kružnici upisanih i opisanih pravilnih n -terokuta. Potom izračunaj tražene veličine.

Legenda: a_u = duljina stranice upisanog n -terokuta
                   O_u = opseg upisanog n -terokuta
                   a_o = duljina stranice opisanog n -terokuta
                   O_o = opseg opisanog n -terokuta
                   d = promjer kružnice

n	a_u (u mm)	a_o (u mm)	O_u (u mm)	O_o (u mm)	d (u mm)	$O_u : d$	$O_o : d$	$O_o : d - O_u : d$
4								
8								
16								

Usporedi opsege upisanih i opisanih mnogokuta, izračunate količnike i njihove razlike. Zapiši sve što primjećuješ.

ODNOS OPSEGA I PROMJERA KRUGA – Radni listić 2.

U tablicu upišite rezultate mjerenja svih skupina, **redajući ih od najmanjeg promjera prema najvećemu.**

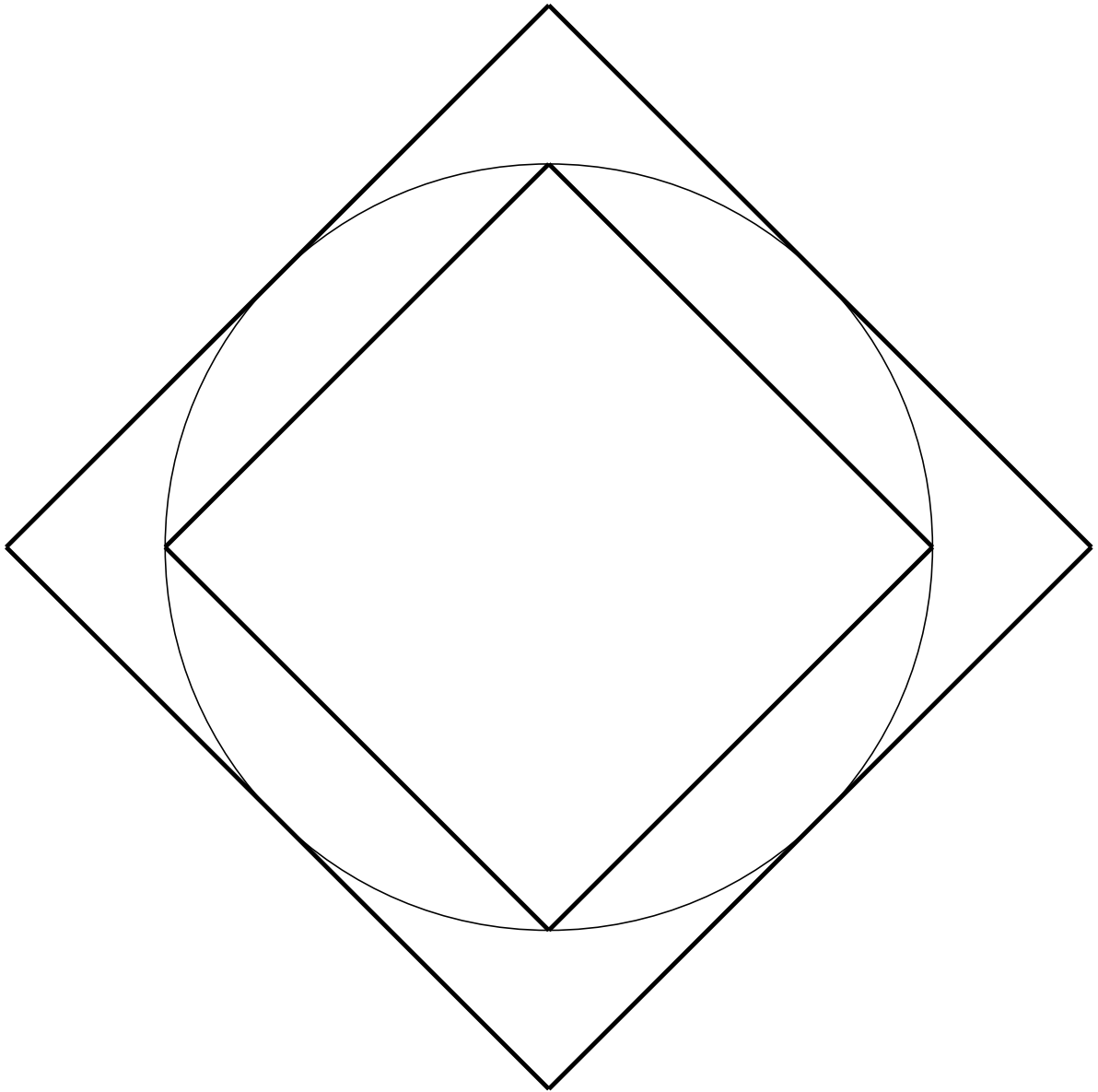
PROMJER KRUGA d (u mm)	OPSEG KRUGA o (u mm)	$d + o$ (u mm)	$o - d$ (u mm)	$o \cdot d$ (u mm ²)	$o : d$ (na jednu decimalu)

U skupini pažljivo promotrite tablicu pa zapišite **sve uočene pravilnosti i zakonitosti.**

1. Promotrite prvi i drugi stupac tablice, tj. stupac d i stupac o . Što primjećujete?

2. Promotrite prvi i treći stupac tablice, tj. stupac d i stupac $d + o$. Što primjećujete?

3. Promotrite prvi i četvrti stupac tablice, tj. stupac d i stupac $o - d$. Što primjećujete?

4. Promotrite prvi i peti stupac tablice, tj. stupac d i stupac $o \cdot d$. Što primjećujete?

5. Promotrite prvi i šesti stupac tablice, tj. stupac d i stupac $o : d$. Što primjećujete?

ODNOS OPSEGA I PROMJERA KRUGA – Arhimedova metoda mjerenjem.

Na slici je kružnica te njoj upisani i opisani kvadrat. Izmjeri promjer kružnice i duljine stranica upisanog i opisanog kvadrata.

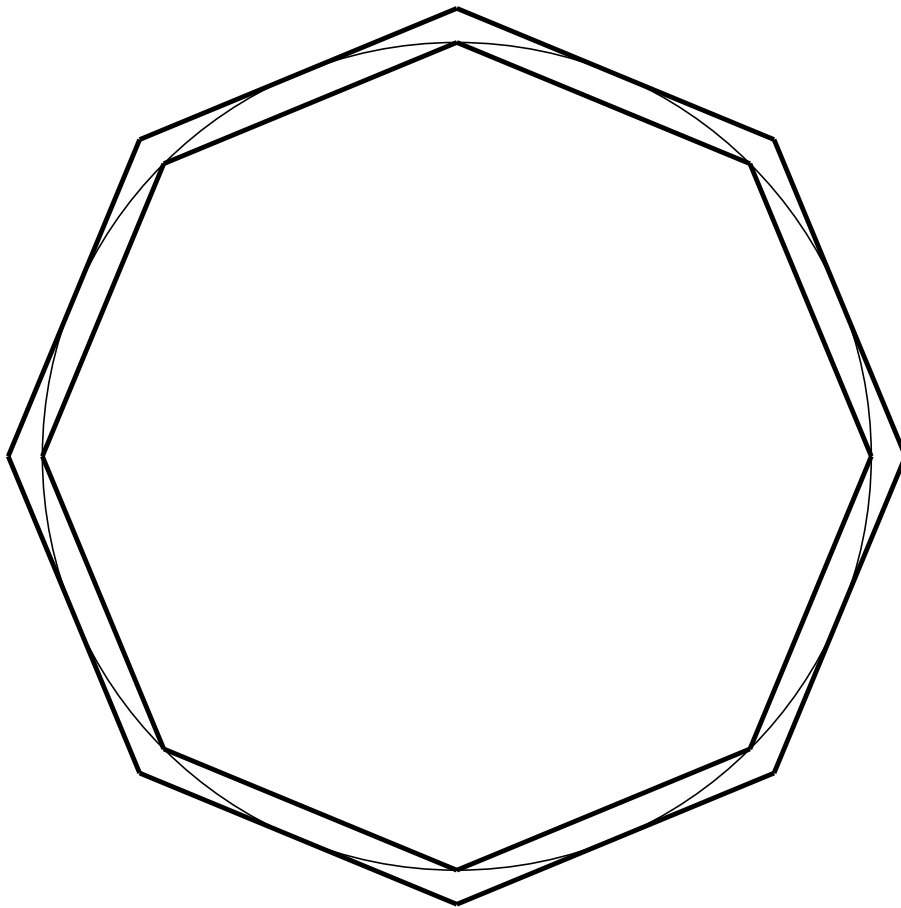
Promjer kružnice iznosi _____ mm.

Duljina stranice upisanog kvadrata iznosi _____ mm.

Duljina stranice opisanog kvadrata iznosi _____ mm.

ODNOS OPSEGA I PROMJERA KRUGA – Arhimedova metoda mjerenjem.

Na slici je ista kružnica te njoj upisani i opisani osmerokut. Izmjeri promjer kružnice i duljine stranica upisanog i opisanog osmerokuta te ih zapiši u tablicu.

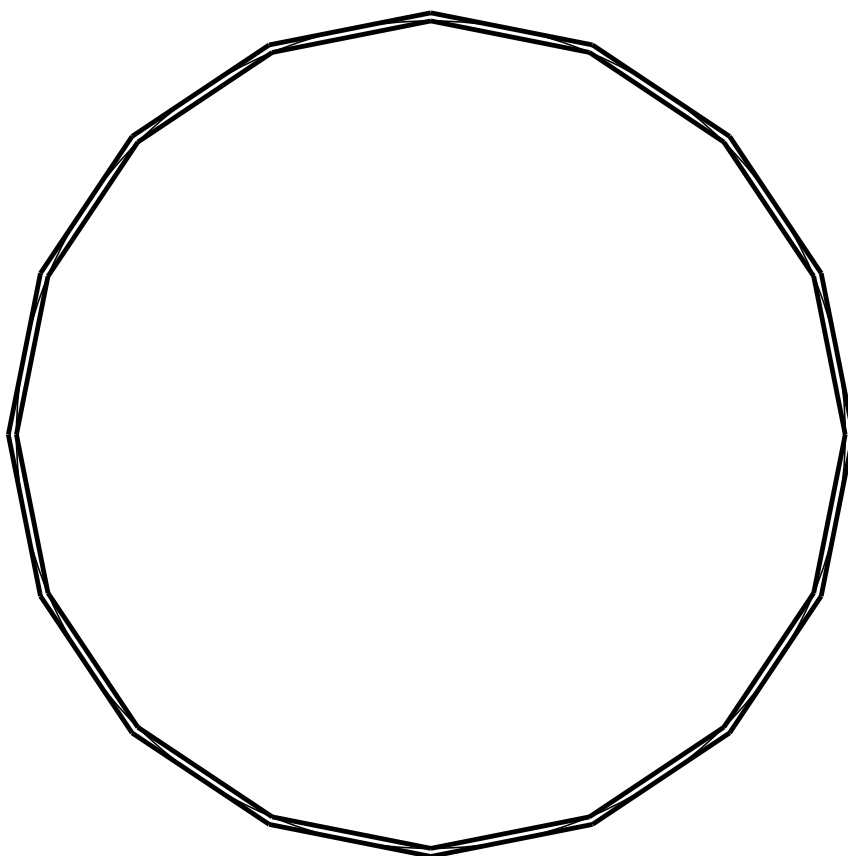
Promjer kružnice iznosi _____ mm.

Duljina stranice upisanog osmerokuta iznosi _____ mm.

Duljina stranice opisanog osmerokuta iznosi _____ mm.

ODNOS OPSEGA I PROMJERA KRUGA – Arhimedova metoda mjerenjem.

Na slici je ista kružnica te njoj upisani i opisani osmerokut. Izmjeri promjer kružnice i duljine stranica upisanog i opisanog osmerokuta te ih zapiši u tablicu.

Promjer kružnice iznosi _____ mm.

Duljina stranice upisanog šesnaesterokuta iznosi _____ mm.

Duljina stranice opisanog šesnaesterokuta iznosi _____ mm.

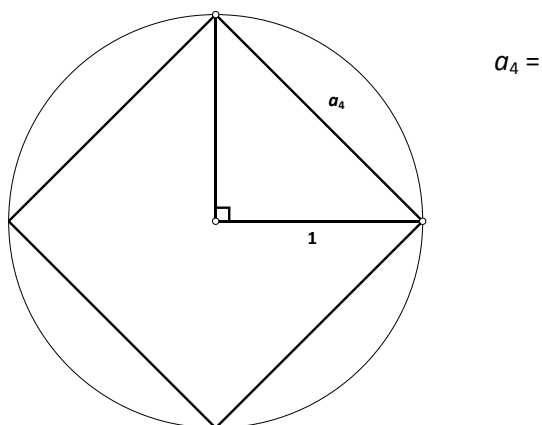
Što predviđaš, kako bi izgledali kružnici upisani i opisani 32-kut?

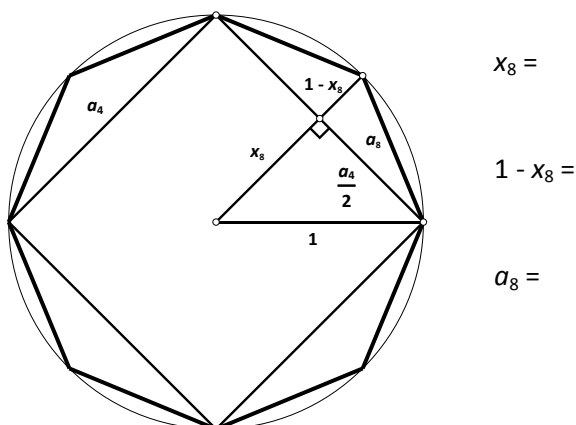
ODNOS OPSEGA I PROMJERA KRUGA – Arhimedova metoda računanjem.

Starogrčki matematičar Arhimed približno je računao opseg kruga upisujući u njega pravilne mnogokute i određujući njihov opseg. Primijenite Arhimedovu metodu **na krug polumjera 1 dm** upisujući u njega redom **pravilne n -terokute za $n = 4, 8, 16, 32, 64$** .

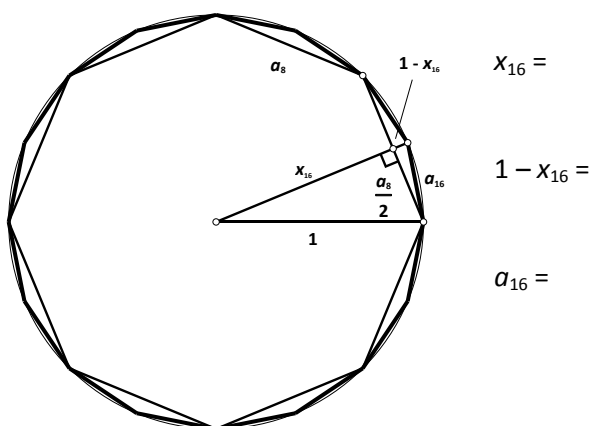
1. Primjenom Pitagorina poučka odredite duljinu stranice a_4 kvadrata (pravilnog četverokuta) upisanog u krug polumjera 1 dm.

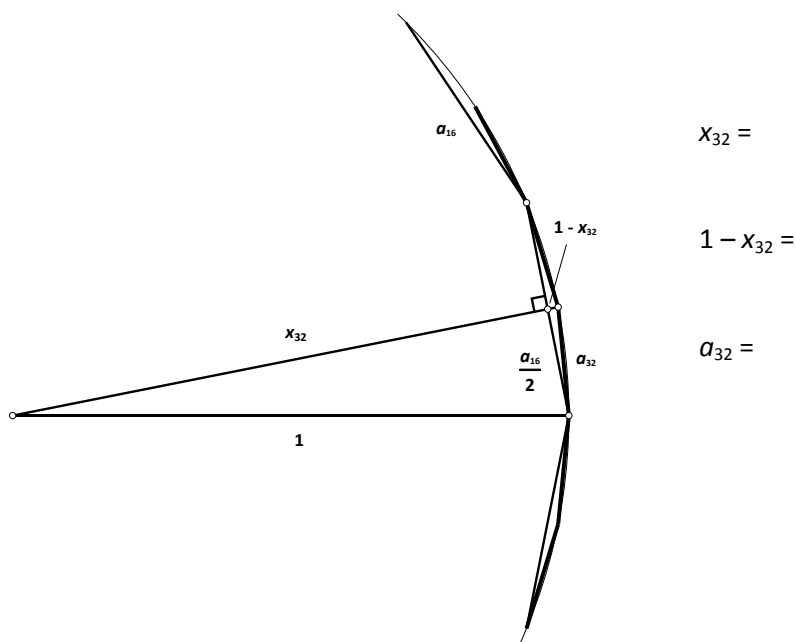
2. Primjenom Pitagorina poučka odredite pomoćnu duljinu x_8 , a zatim pomoću nje i duljinu stranice a_8 pravilnog osmerokuta upisanog u krug polumjera 1 dm.

3. Primjenom Pitagorina poučka odredite pomoćnu duljinu x_{16} , a zatim pomoću nje i duljinu stranice a_{16} pravilnog šesnaesterokuta upisanog u krug polumjera 1 dm.

4. Uočavate li neku pravilnost u određivanju traženih veličina? Slijedeći ju, pokušajte odrediti pomoćnu duljinu x_{32} , a zatim pomoću nje i duljinu stranice a_{32} pravilnog 32-kuta upisanog u krug polumjera 1.

5. Na isti način pokušajte odrediti pomoćnu duljinu x_{64} , a zatim pomoću nje i duljinu stranice a_{64} pravilnog 64-kuta upisanog u krug polumjera 1.

$$x_{64} =$$

$$1 - x_{64} =$$

$$a_{64} =$$

6. Pomoću podataka iz prethodnih koraka ispunite tablicu.

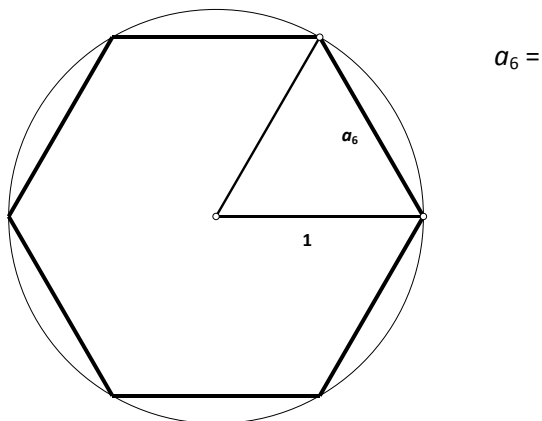
BROJ STRANICA MNOGOKUTA n	POMOĆNA DULJINA MNOGOKUTA x_n	DULJINA STRANICE MNOGOKUTA a_n	OPSEG MNOGOKUTA o_n	PROMJER KRUGA d	KOLIČNIK $o_n : d$
4					
8					
16					
32					
64					

7. Što primjećujete?

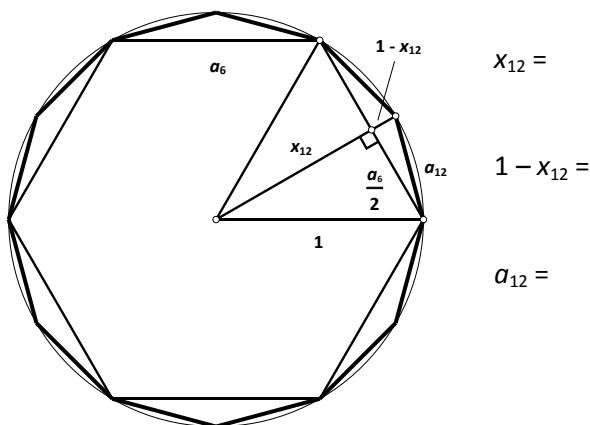
ODNOS OPSEGA I PROMJERA KRUGA – Arhimedova metoda računanjem.

Starogrčki matematičar Arhimed približno je računao opseg kruga upisujući u njega pravilne mnogokute i određujući njihov opseg. Primijenite Arhimedovu metodu **na krug polumjera 1 dm** upisujući u njega redom **pravilne n -terokute za $n = 6, 12, 24, 48, 96$** .

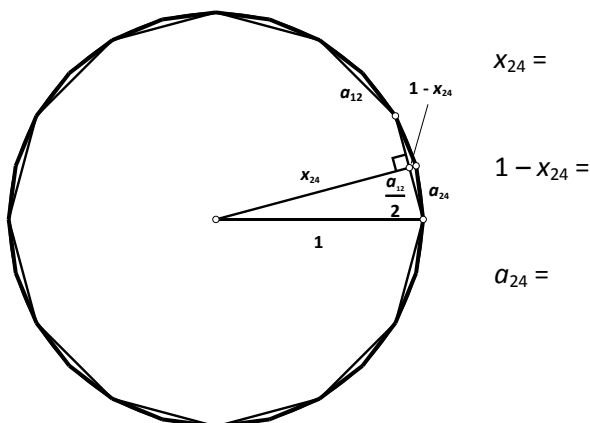
1. Odredite duljinu stranice a_6 pravilnog šesterokuta upisanog u krug polumjera 1 dm.

2. Primjenom Pitagorina poučka odredite pomoćnu duljinu x_{12} , a zatim pomoću nje i duljinu stranice a_{12} pravilnog dvanaesterokuta upisanog u krug polumjera 1 dm.

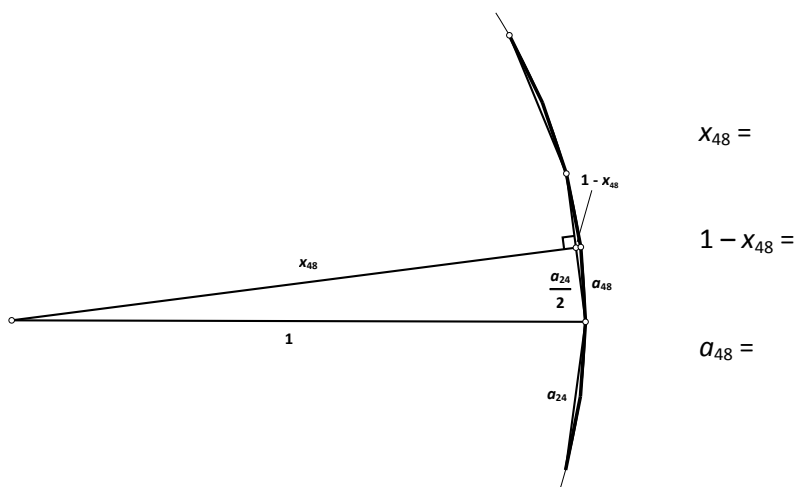

3. Primjenom Pitagorina poučka odredite pomoćnu duljinu x_{24} , a zatim pomoću nje i duljinu stranice a_{24} pravilnog dvadesetčetverokuta upisanog u krug polumjera 1 dm.

4. Uočavate li neku pravilnost u određivanju traženih veličina? Slijedeći ju, pokušajte odrediti pomoćnu duljinu x_{48} , a zatim pomoću nje i duljinu stranice a_{48} pravilnog 48-kuta upisanog u krug polumjera 1.

5. Na isti način pokušajte odrediti pomoćnu duljinu x_{96} , a zatim pomoću nje i duljinu stranice a_{96} pravilnog 96-kuta upisanog u krug polumjera 1.

$$x_{96} =$$

$$1 - x_{96} =$$

$$a_{96} =$$

6. Pomoću podataka iz prethodnih koraka ispunite tablicu.

BROJ STRANICA MNOGOKUTA n	POMOĆNA DULJINA MNOGOKUTA x_n	DULJINA STRANICE MNOGOKUTA a_n	OPSEG MNOGOKUTA o_n	PROMJER KRUGA d	KOLIČNIK $o_n : d$
6					
12					
24					
48					
96					

7. Što primjećujete?

POVRŠINA KRUGA DISEKCIJOM

Redoslijed rezanja kruga:

1. duž najdebljih linija
2. duž srednje debelih linija
3. duž točkastih linija
4. duž najtanjih linija.

